

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Obdo/2/2019
Identifikačné číslo spisu: 3716202647
Dátum vydania rozhodnutia: 23.05.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:3716202647.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu P - A - N - D - A, spol. s r. o., so sídlom Kubániho 5, 811 04 Bratislava, IČO: 17 323 720, zast. JUDr. Róbert Bockanič, advokát, so sídlom Seberíniho 1, 821 03 Bratislava, proti žalovanému VSV GROUP, s. r. o., so sídlom Mládežnícka ulica 108, 017 01 Považská Bystrica, IČO 46 520 147, zast. Advokátska kancelária Kováčik Legal, s. r. o., so sídlom Radlinského 1729, 026 01 Dolný Kubín, IČO: 47 238 429, o 7.991,57 eur s prísl., vedenom na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 14Cb/58/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 7. novembra 2017, č. k. 16Cob/62/2017-114, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a .

II. Žalovaný m á voči žalobcovi n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Považská Bystrica (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 14Cb/58/2016-89 zo dňa 17. októbra 2016 rozhodol v prvom výroku, že žalobu zamietá. Druhým výrokom priznal žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že žalobca sa podanou žalobou domáhal, aby súd zaviazal žalovaného zaplatiť 7.991,57 eur, úroky z omeškania a trovy konania, na základe zmluvy o postúpení práv a povinností zo zmluvy o finančnom leasingu č. XXXXXX-L. Na základe vyššie uvedenej zmluvy boli na žalovaného postúpené práva a povinnosti žalobcu z leasingu na motorové vozidlo. Pri prevode práv a povinností bolo medzi sporovými stranami dohodnuté, že zostatková cena leasingu (7.991,57 eur) bude fakturovaná žalovanému, s čím mala žalovaná strana súhlasiť, a na základe ktorej jej žalobca fakturoval vo faktúre č. XXVFXX žalovanú sumu.

3. Súd prvej inštancie skonštatoval, že žalobca nepreukázal, že by k uzatvoreniu zmluvy upravujúcej výšku odplaty za postúpenie leasingu došlo, preto vychádzal z toho, že neexistuje žiadny právny úkon, na základe ktorého by žalovanému vznikla povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 7.991,57 eur. V konaní bolo preukázané iba to, že strany sa vo všeobecnosti zhodli na tom, že žalovaný zaplatí žalobcovi

zostatkovú hodnotu motorového vozidla, avšak strany sa už nedohodli na konkrétnej výške tejto odplaty alebo aspoň na presnom spôsobe, ako bude suma vypočítaná. Súd prvej inštancie mal za to, že ich zhoda na povinnosti zaplatiť zostatkovú hodnotu je neurčitá, a tak v zmysle § 37 Občianskeho zákonníka neobstojí ako platný právny úkon. Skonštatoval tiež, že ich zhodu nie je možné považovať ani za zmluvu o budúcej zmluve.

4. Na záver súd prvej inštancie uviedol, že vzhľadom na neexistenciu dojednania o výške odplaty a skutočnosti, že medzi stranami došlo k postúpeniu leasingu, tak by na strane žalovaného mohlo dôjsť (iba za splnenia ďalších podmienok) k vzniku bezdôvodného obohatenia. Preto pri postupovaní leasingu sa spravidla nájomcovia medzi sebou dohodnú na tom, že budúci nájomca zaplatí pôvodnému nájomcovi určitú sumu, čo preukazuje aj čl. 4.3. vo formulári zmluvy o postúpení leasingu, ktorý takúto situáciu rieši.

5. Súd prvej inštancie mal za to, že časť čl. 4.3., ktorý zavádza predpoklad, že v prípade neuzavretia osobitnej dohody je postúpenie leasingu bezodplatné, ide o neplatné ustanovenie. Nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia závisí totiž od toho, či do 30 dní dôjde k uzatvoreniu osobitnej zmluvy. V čase podpísania zmluvy o postúpení práv a povinností pôvodný nájomca nemohol vedieť, či mu bude odplata za postúpenie leasingu zaplatená na základe zmluvy, alebo či ju bude môcť žiadať už iba titulom bezdôvodného obohatenia. V tomto smere mu prípadný nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia mohol vzniknúť až v budúcnosti (po uplynutí 30 dní), a preto sa ho žalobca podľa § 574 ods. 2 Občianskeho zákonníka nemohol platne vzdať. Na vznik nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia by bolo potrebné, aby hodnota motorového vozidla ku dňu 15.6.2015 bola vyššia ako 18.367,82 eur. Keďže žalobca nepreukázal, o akú konkrétnu sumu prevyšovala trhovú hodnotu motorového vozidla poslednú leasingovú splátku, súd dospel k záveru, že k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovaného nedošlo.

6. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 7. novembra 2017, č. k. 16Cob/62/2017- 114 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

7. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že jedinou odvolacou námietkou žalobcu bolo, že súd prvej inštancie si mal vyžiadať správu od autorizovaného predajcu - MOTOR-CAR Wiesenthal & Co, s. r. o., ktorý uvedenú značku predáva, a nie od spoločnosti Mercedes - Benz Financial Services Slovakia, s. r. o., t. j. spoločnosti, ktorá zabezpečuje finančné a leasingové služby pre tretie osoby. Túto námietku vyhodnotil odvolací súd ako neodôvodnenú, bez opory vo vykonanom dokazovaní a v právnom posúdení veci súdom prvej inštancie. Poukázal na ust. § 366 CSP a uviedol, že z obsahu spisu má odvolací súd za preukázané, že žalobca pred súdom prvej inštancie neuplatnil prostriedok procesného úkonu v rámci dokazovania. Žalobca nežiadal súd prvej inštancie, aby doplnil dokazovanie o správu od autorizovaného predajcu. Odvolacia argumentácia v podobe nových skutočností a dôkazov je prípustná len za splnenia zákonných podmienok, ktoré v tomto prípade neboli splnené. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 a § 262 ods. 1 CSP.

8. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) včas dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil ustanovením § 420 písm. f/ CSP tým, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolateľ má za to, že prijatím a vykonaním dôkazu žalovaného (dopyt u spoločnosti Mercedes - Benz Financial Services Slovakia, s.r.o. ohľadom hodnoty vozidla), tento nemal súd prijať, nakoľko sa jedná o správu leasingovej spoločnosti a nie autorizovaného dovozcu. Ďalej uviedol, že ak ho už prijal, nemal akceptovať váгну a neurčitú odpoveď o „nemožnosti zistenia presnej sumy“, a mal trvať na konkrétnej sume.

10. Na záver uviedol, že s právnym názorom odvolacieho súdu ohľadom povinnosti zabezpečenia

dôkazu od autorizovaného predajcu zo strany žalobcu sa nestotožňuje a tvrdí, že súd prvej inštancie dospel k záveru na základe dokazovania, ktoré nemalo žiadnu výpovednú hodnotu, a od začiatku bol tento návrh na dokazovanie zavádzajúci a právne nekorektný. Navrhol, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vrátil vec na ďalšie konanie.

11. K dovolaniu žalobcu sa písomne vyjadril žalovaný, ktorý považuje dovolanie žalobcu za nedôvodné. Navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalobcu ako nedôvodné zamietol a zároveň si uplatňuje náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100%.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „NS SR“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ CSP).

13. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti.

14. Najvyšší súd v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne, a v záujme právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domáť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd vo veci konať a rozhodnúť o veci samej, čo platí pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázky posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu

15. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

16. Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

17. Podľa dovolateľa je dovolanie prípustné podľa § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné (proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí), ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces tým, že súd prvej inštancie ako aj dovolací súd akceptovali a vykonali žalovaným navrhnutý dôkaz, ktorým sa súdy nechali zaviesť a nedospeli jeho vykonaním k žiadnemu relevantnému faktu, podstatnému pre rozhodnutie vo veci, a mali vykonať iný dôkaz (pozn. súdu: žalobcom v konaní pred súdom prvej inštancie nenavrhnutým).

18. Podľa § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

19. Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k dovolateľom vymedzenému dôvodu zmätočnosti skutočne došlo.

20. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné sudy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, dôsledkom čoho by bolo popretie zmyslu a podstaty práva na spravodlivý proces.

21. Pod porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou SR.

22. Podľa ust. § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

23. Podľa ust. § 387 ods. 3 CSP odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

24. Podľa ust. § 442 CSP je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. V danom prípade odvolací súd vo svojom rozhodnutí potvrdzujúcim rozsudok súdu prvej inštancie vychádzal zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie. Dovolateľom namietané nevykonanie dôkazu (ktorý ani nenavrhol), a akceptovanie žalovaným navrhnutého a vykonaného dôkazu vo vzťahu k dovolaním namietanému rozhodnutiu odvolacieho súdu a konaniu, ktoré mu predchádzalo, tak predstavuje prostriedok procesnej obrany žalobcu, ktorý neuplatnil pred súdom prvej inštancie, pričom žalobca ani v dovolaní neuvádzal niektorý zo zákonných dôvodov, za splnenia ktorých by bolo možné prihliadať na novoty v konaní, napr. že by tento dôkaz nemohol bez svojej viny zabezpečiť a uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie, prípadne v štádiu odvolacieho konania.

25. V civilnom sporovom konaní pritom podľa ust. § 154 CSP platí tzv. zákonná koncentrácia konania (ku konaniu do 30. júna 2016 platila obdobná právna úprava v ust. § 120 ods. 4 OSP), podľa ktorej všetky dôkazy a skutočnosti mali sporové strany predložiť súdu najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa končí dokazovanie, pričom na neskôr uplatnené dôkazy a skutočnosti súd mohol prihliadať len za splnenia zákonných podmienok (§ 205a OSP, teraz § 366 CSP).

26. Je na mieste uviesť, že podstatou práva na spravodlivý súdny proces je aj možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

27. Súd v konaní nie je viazaný návrhmi strán na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (§ 185 ods. 1 CSP) a nie sporových strán. Súd hodnotí predložené dôkazy, resp. vykonáva dokazovanie aj inými dôkazmi, než predložia strany a následne ich hodnotí podľa svojho uváženia v zmysle zákona. Zákon vychádza zo zásady voľného

hodnotenia dôkazov a táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu, pričom hodnotiacia úvaha súdu musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a výsledok hodnotenia dôkazov majú byť súčasťou rozsudku.

28. Ak súd teda v priebehu konania nevykoná všetky navrhované dôkazy, resp. vykoná iné dôkazy na zistenie skutočného stavu, nezakladá to vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP, lebo to nemožno považovať za znemožnenie uplatnenia procesných práv, ktoré strany mohli uplatniť a boli v dôsledku nesprávneho postupu súdu z nich vylúčení (obdobne R 125/1999, R 6/2000). Rovnako, pokiaľ by aj súd niektorý z vykonaných dôkazov vyhodnotil nesprávne, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne; táto samotná skutočnosť však prípustnosť dovolania nezakladá a nie je samostatným dovolacím dôvodom ani vtedy, ak je dovolanie procesne prípustné. Dovolací súd zdôrazňuje, že procesným pochybením by bol taký postup súdu, ktorý by procesnej strane v konaní znemožnil dôkazy predkladať alebo navrhovať. Táto námietka dovolateľa teda vzhľadom na uvedené nie je dôvodná. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (vid'. sp. zn. I. ÚS 46/05, sp. zn. II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, séria A. č. 254-B, s. 49, § 30).

29. Napokon dovolací súd dodáva, že rozhodnutie odvolacieho súdu obsahovalo dostatočnú právnu argumentáciu k relevantným odvolacím námietkam žalobcu a je dostatočne odôvodnené. Odvolacou námietkou žalobcu sa odvolací súd zaoberal a nie je možné vytýkať súdom oboch inštancií, že sa vo svojich rozhodnutiach nestotožnili s obranou žalobcu a jeho ponúknutým názorom na skutkový a právny stav veci.

30. Súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd, v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedli rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísali priebeh konania, stanoviská sporových strán k prerokovávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citovali právne predpisy, ktoré aplikovali na daný prípad a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Súdy náležite vysvetlili, z akých úvah a dôkazov vychádzali pri posúdení neexistencie platnej zmluvy o výške odplaty za postúpenie leasingu ako aj pri nemožnosti uplatnenia novôt žalobcom v odvolacom konaní.

31. Vzhľadom na vyššie uvedené, dospel dovolací súd k záveru, že v konaní pred odvolacím súdom nedošlo k dovolateľom namietanej vade zmätočnosti uvedenej s ustanovení § 420 písm. f/ CSP. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu odmietol ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

32. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania Najvyšší súd Slovenskej republiky neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP; § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP). O výške náhrady trov konania žalovaného rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

33. Toto rozhodnutie bolo prijaté rozhodnutím senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.